

Luc Lips

Het Belgisch-witblauwstamboekbedrijf Ter Reybroeck fokt op natuurlijke kalvingen en economie. Zo bouwt men er aan een verbeterd witblauwras.

Bedrijfsactiviteit:	vlees- en melkveehouderij
Ras:	Belgisch witblauw en rood- en zwartbont
Aantal stuks:	195
Aantal kalvingen:	90-100

Luc Lips: 'Elke nacht opstaan, observeren en het dier haar gang laten gaan'

Fierté (Stanley Gravehof x Gigolo d'Ochain) heeft als vaars natuurlijk gekalfd

Directrice du Bois Remont (v. Istamboul O) is een van de tien spoelkoeien op Ter Reybroeck

De nu vijfjarige Waldo (Lasso x Lutin), eerste natuurlijk geboren stier van het bedrijf

Het projectteam 'Natuurlijk kalven' (v.l.n.r.): Geert Hoflack, Luc Lips, Dirk Lips, Iris Kolkman

Natuurlijke kalving als opstap om de wereld met raszuiver Belgische witblauw te veroveren

Tegen de stroom in

Afgezien van enkele satellietbedrijven lopen Vlaamse veehouders niet warm voor het project 'Natuurlijk kalven' in het Belgisch-witblauwras. 'Nochtans klopt onze cijfermatige aanpak in de praktijk', beweert Geert Hoflack. 'Wij hebben niets tegen de keizersnede, maar met een verbeterd witblauwras veroveren we de wereld!'

tekst **Guy Nantier**

Onlangs was het bedrijf van Luc Lips in Lotenhulle gastheer voor Vlaamse en Nederlandse landbouwbambtenaren in het kader van meer kennisuitwisseling, overeengekomen door Vlaamse minister-president Kris Peeters en zijn Nederlandse collega Jan Peter Balkenende. Het stamboekfokbedrijf 'Ter Reybroeck' van Luc Lips is het particuliere projectbedrijf waar vier jaar geleden een fokprogramma is opgezet dat moet leiden tot Belgische witblauwe dikbullen die op natuurlijke wijze afkalven. De technisch-wetenschappelijke omlijsting van het project is in handen van Luc's neef, professor Dirk Lips, en de dierenartsen Iris Kolkman en Geert Hoflack. 'Er is meer interesse voor het project uit het Verenigd Koninkrijk, Nederland, China en Nieuw-Zeeland dan uit eigen land,' vertelt Dirk Lips.

Geert Hoflack haakt hierop in: 'Wij hebben niets tegen keizersnede, maar met een verbeterd witblauwras dat 's werelds beste vleeskwiteiten combineert met

natuurlijke verlossingen en economie veroveren we de wereld. En als de keizersnede niet meer als routine-ingreep getolereerd wordt, bieden wij een alternatief.'

Dier zijn gang laten gaan

Koe Wendy (Percer x Putunia) staat op het bedrijf voor de vierde keer op afkalven. Wendy was hier het eerste natuurlijk geboren vrouwelijke dier. Vader van het aankomende kalf is Nounours de Wihogne. 'We hebben alle vertrouwen in een natuurlijk verloop', geeft Dirk Lips aan. 'Haar derde kalf van Tonton is ook natuurlijk geboren. Lutindochter Putunia van de Kleine Bogaerd is de startkoe van het project geweest. Zij heeft driemaal natuurlijk gekalfd vanaf haar derde afkalving.' 'Op het bedrijf kalft momenteel tien procent van de witblauwen natuurlijk af', vervolgt Dirk Lips. 'Op basis van de bekkenmetingen zou 25 procent van

Enkele van de spoelkoeien die gebruikt worden voor een verbeterd witblauwras

de dieren dit moeten kunnen. Maar we nemen geen enkel risico. Ook voor de economie van dit bedrijf is het van belang om in de eerste plaats een levend kalf op de wereld te zetten.'

Hoe maakt veehouder Luc Lips de afweging of er moet worden ingegrepen? 'Elke nacht opstaan, observeren en het dier haar gang laten gaan. Tot op vandaag zijn er met deze strategie nog geen ongelukken gebeurd. Dus geen voerbepijking in de maand voor afkalven om het geboorteverloop te vergemakkelijken, zoals in het Verenigd Koninkrijk gebruikelijk is', vertelt Lips. Hoflack vult aan: 'We geven Luc wel een indicatie – kan, kan niet, voorzichtigheid geboden – op basis van de bekkenmetingen, de afkalvinghistorie van de koe en de genetische combinatie van het aankomende kalf. Bovendien assisteert de bedrijfsdierenarts in de huidige fase van het project elke afkalving.'

Hoflack geeft nog aan dat uitsluitend bij een derde kalving of hoger geprobeerd wordt om de koe natuurlijk te laten afkalven. De eerste twee kalvingen gebeuren in elk geval met keizersnede. 'Dieren die in

hun derde afkalving natuurlijk kalven komen in aanmerking voor verdere selectie. Dieren die dat niet kunnen gaan in de afmest.'

Genetische combinaties

Voor de vrouwelijke genetica worden, naast de eigen aanwas, koeien aangekocht waarvan op basis van de bekkenmetingen en de pedigree het vermoeden zeer groot is dat ze natuurlijk zullen kunnen kalven of die dat al hebben bewezen. Zo bevinden zich in Lotenhulle onder andere Balise d'Ochain, de moeder van ki-vererver Empire d'Ochain, Directrice du Bois Remont, een Istamboul de l'Orgelotdochter, en Narcisse de Wihogne, de moeder van de ki-stier Jackpot ter Reybroeck. De keuze van de stieren is een puur cijfermatig gegeven. Voor de eerste afkalving krijgen de vaarzen een economisch gerichte stier als partner, type Bijoutier de Roupage. Groeikracht, conformatie, vruchtbaarheid, gebreken en uitval worden daarbij in ogenschouw genomen. Maar ook stieren met een vreemde bloedlijn, outcross-stieren als Petulant d'Anixhe,

komen in aanmerking. Hoflack: 'Je moet ook aan de inzetbaarheid op termijn denken.' Voor het tweede kalf wordt geput uit een lijst stieren die in hun vereringspatroon beantwoorden aan vastgelegde criteria zoals laag geboortegewicht of korte drachtduur. 'Wij vertalen verder ook de nieuwe inzichten uit het lopende onderzoek van Iris Kolkman naar exterieurkenmerken zoals kruisligging, bekkenlengte en staartinplant', zegt Hoflack. Op de koeien die voor verdere selectie in aanmerking komen wordt et toegepast. 'Slechts een zeer selecte groep stieren komt in aanmerking voor mannelijke donor', legt Geert Hoflack verder uit. 'Stieren die zich in de praktijk hebben bewezen. Momenteel kennen wij zes zulke goden. Namen? Die behoren, voorlopig, tot het bedrijfsgeheim.'

Werk van lange adem

Behoort natuurlijk afkalven bij witblauwe vaarzen tot de mogelijkheden? En zo nee, draagt het project dan slechts een gedeeltelijke oplossing aan voor de routinematige toepassing van keizersneden? Dirk

Lips antwoordt: 'We kunnen niet toveren. Als we de dieren hier om economische redenen laten afkalven op 24 maanden, blijft inderdaad een deel van het ethisch vraagstuk bestaan. Maar in de rest van de wereld, waar pinken op een latere leeftijd voor de eerste keer mogen afkalven, zal natuurlijk kalven in een witblauw vee-koppel voor honderd procent mogelijk zijn.'

Dirk Lips gaat verder: 'Toen Achille Casart in de jaren vijftig met zijn "buitensporige" vleestype in Wallonië naar buiten trad, was de scepsis erg groot omdat dit tegen de stroom in druiste. Wij ervaren nu hetzelfde in Vlaanderen.' Als in een geoliede tandem vult Geert Hoflack aan: 'Ditmaal zal het uit Vlaanderen moeten komen, alleen zal het wat langer duren. Het heeft wel dertig jaar gekost om het huidige dikbiltype te fokken, wetende dat bijna alle vleesveeouders in dezelfde richting hebben gefokt. Nu zijn er veel minder bedrijven enthousiast. Maar we hebben er het volste vertrouwen in: de cijfermatige aanpak klopt immers in de praktijk.'

